

حمایش تولید با مشارکت مردم
سال ۱۳۹۲

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

معاونت علمی و فناوری
شبکه دانش کشاورزی

سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به‌روز در گستره ملی بخش کشاورزی

عنوان سخنرانی

تولید محصولات دامی ارگانیک در ایران (فرصت‌ها و چالش‌ها)

سخنران:

دکتر حسین منافی راثی

عضو هیأت علمی موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

تاریخ و زمان ارائه

۲۷ شهریور ماه ۱۴۰۳ - ساعت ۱۱:۳۰

توليد محصولات دامی ارگانیک

فرصت هاو چالش ها

تعاريف

کشاورزی ارگانیک، یک سیستم مدیریتی جامعی است که کمیت و کیفیت محصولات از تولید تا فرآوری و انتقال به مصرف کننده، سلامت خاک، گیاه، حیوان، انسان، میکروارگانیسمها، محیط سیاره زمین بعنوان یک موجود زنده واحد، اصول اکولوژیکی، محیط زیست، اصول عدالت و روابط اجتماعی، احترام به مخلوقات و اصول پایداری زیستی در آن مد نظر است.

محصولات کشاورزی ارگانیک

تعاریف

محصولات ارگانیک ماحصل به کارگیری استاندارد های داوطلبانه زیست محیطی هستند . دقت داشته باشیم که ارگانیک در چارچوب استاندارد های زیست محیطی قرار دارد که مهمترین هدف آن حفظ و پایداری خاک و ارزش های اکوسیستمی است . بنابراین کشاورزی ارگانیک، نظام زراعی است مبتنی بر مدیریت اکوسیستم ، متمرکز بر حاصلخیزی خاک و سلامت گیاه و دام ، عدم مصرف مواد شیمیایی مصنوعی که این نظام با شرایط اجتماعی، اقتصادی منطقه‌ای و محلی سازگار است

محصولات کشاورزی سالم

تعریف

محصول سالم ، محصولی است که تحت کنترل استاندارد های الزامی و اجباری کیفیت غذایی در کشاورزی قرار دارند . این محصولات دارای حد مجاز باقیمانده آفت کش، عناصر، فلزات و سموم ماحصل اعمال استاندارد ها و برنامه های مدیریتی بر اساس معیار های مشخصی مانند کدکس ، HACCP،GAP ،MRL و هستند.

محصولات طبیعی

تعریف

محصولات طبیعی ، محصولاتی عاری از بقایای مواد شیمیایی مصنوعی و حاصل تولید در مناطق وحشی ، طبیعی و دست نخورده (از نظر ورود تکنولوژی بیرونی) مانند مراتع ، جنگل ها ، دیمزار ها و یا مزارع مشخصی هستند که به دلیل شرایط خاص اقلیم و اکولوژی منطقه در طول سال های مدید و به صورت سنتی ، در تولید آنها از هیچ گونه نهاده های شیمیایی استفاده نشده است .

نظام گواهی

طبق تعریف : نظام گواهی محصولات ارگانیک عبارت است از مراحل که در آن مرجع ذی صلاح بر اساس یک نظام معتبر به طور کتبی انطباق فرآیند تولید و فرآوری یک محصول غذایی را با استاندارد تضمین می کند. این تضمین باعث می شود محصولات دارای ویژگی ها و فرصتهای گوناگون زیر باشند:

(۱) دسترسی و ورود آسان به بازارهای محلی ، ملی و بین المللی

(۲) اعتمادسازی و تضمین سلامت مصرف کننده

(۳) حفاظت پایدار از منابع محلی

(۴) بهبود سلامت و بهداشت تولید کنندگان و شرایط زندگی آنها

ضرورت تولید محصولات ارگانیک و نیاز به استانداردهای مربوطه

- ✓ از دست دادن کیفیت به نفع کمیت محصولات
- ✓ افزایش بقایای سموم و آفت کش ها و آنتی بیوتیک ها در مواد غذایی
- ✓ پیدایش بیماری های مختلف مرتبط با مواد غذایی (سرطان ، کاهش ایمنی بدن)
- ✓ تخریب گسترده محیط زیست (فاضلاب ، مواد شیمیایی ، کود ها ، گازهای گلخانه ای)
- ✓ از بین رفتن تنوع زیستی
- ✓ عدم رعایت حقوق حیوانات در دامپروری
- ✓ نابودی کشاورزان و دامداران خرده پا
- ✓ تمایل رو به افزایش مصرف کنندگان

تعریف دامپروری ارگانیک

پرورش دام با رعایت حقوق حیوانات و با در نظر گرفتن پایداری و سلامت محیط زیست، بدون استفاده از هورمون ها ، با مصرف علوفه های عاری از کودهای شیمیایی و علف کش ها ، عدم استفاده از آنتی بیوتیک و داروهای شیمیایی غیر مجاز در درمان دام ، وجود فضای چرای آزاد و عدم استفاده از محصولات تغییر یافته ژنتیکی **GMO** در تغذیه دام ها به عنوان یک تعریف کلی از دامپروری ارگانیک لحاظ می شود.

تفاوت اهداف دامپروری ارگانیک با دامپروری صنعتی

➤ تمرکز دامپروری رایج

- تولید حداکثری
- راندمان تولید و سود دهی
- افزایش وزن سریع
- کوتاه نمودن دوره رشد
- حداکثر نمودن تولید
- افزایش راندمان مصرف خوراک

➤ تمرکز دامپروری ارگانیک

- بهداشت و سلامت دام
- آسایش دام
- فعالیت سازگار با محیط
- کیفیت محصول

اصول دامپروری ارگانیک

اصل سلامت (Health)

سلامت خاک ها، گیاهان، حیوانات، انسان ها و کره زمین را که هیچ یک از دیگری مجزا و مستقل نیست را باید حفظ و افزایش دهد.

اصل بوم شناختی (Ecology)

باید براساس سیستم ها و چرخه های بوم شناختی، کار با آنها، رقابت آنها و کمک به پایداری آنها بنیان گذاشته شود.

اصل انصاف و عدالت (Fairness)

بین تولید کنندگان ، بین کشورها و در مورد دام ها رعایت انصاف و عدالت را میسر می سازد

اصل مراقبت (care)

باید به صورت پیشگیرانه و مسولانه به منظور حمایت از سلامت و آسایش نسل های بعد و محیط مدیریت شود.

**توانمندی ها و فرصت ها در تولید محصولات دامی
ارگانیک در ایران**

A large flock of sheep is grazing in a lush green field. The sheep are of various breeds, with some having thick, woolly coats and others being leaner. They are scattered across the field, some facing the camera and others with their backs to it. The lighting is bright, suggesting a sunny day, and the overall scene is peaceful and pastoral.

توانمندی های اختصاصی

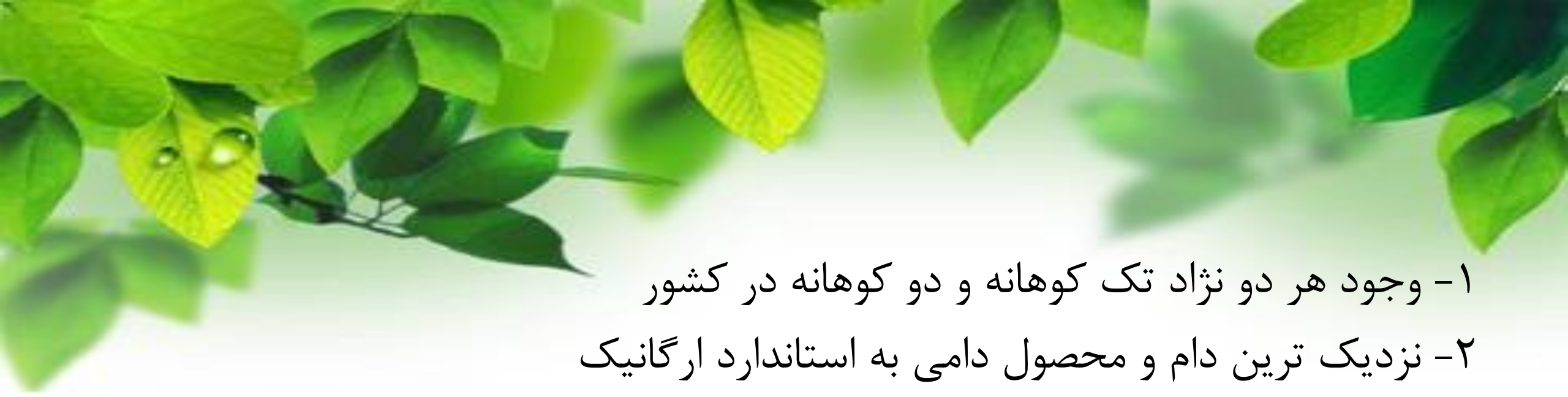
گوسفند و بز

- ۱- وجود حداقل ۲۷ توده گوسفند و ۲۱ توده بز بومی در کشور
- ۲- مقاومت بالا به بیماری و تنوع جثه و خصوصیات تولیدی
- ۳- سیستم نگهداری اغلب بصورت عشایری
- ۴- استفاده از مراتع طبیعی و کم توقع بودن
- ۵- نزدیک بودن به استانداردهای ارگانیک
- ۶- وجود این دام در کلیه استان های کشور
- ۷- تمایلات مذهبی به مصرف گوشت این دام

شتر

-
- ۱- وجود هر دو نژاد تک کوهانه و دو کوهانه در کشور
 - ۲- نزدیک ترین دام و محصول دامی به استاندارد ارگانیک
 - ۳- کم توقع ترین دام
 - ۴- وجود مراتع بیابانی وسیع و مساعد پرورش شتر
 - ۵- کم نیاز ترین دام به درمان های دامپزشکی
 - ۶- خواص درمانی گوشت و شیر شتر
 - ۷- پراکنش در استان های مرکزی و حاشیه کویر

گاوهای شیری و گوشتی

- ۱- وجود ۶ توده و نژاد بومی مساعد برای تولید شیر و گوشت (نژاد سرابی ، گلپایگانی ، سیستانی ، نجدی ، دشتیاری و طالشی)
- ۲- مقاوم به امراض و کمبود های تغذیه ای
- ۳- کیفیت مناسب شیر و محصولات لبنی
- ۴- بومی شدن نژاد هلشتاین در ایران

گاومیش

-
- ۱- مقاوم به بیماری ها
 - ۲- کم توقع و کم هزینه
 - ۳- کیفیت بالای شیر و محصولات مربوطه
 - ۴- در استان های مازندران ، آذربایجان و خوزستان پراکنده اند
 - ۵- بدلیل سنتی بودن پرورش قابلیت تبدیل شدن به ارگانیک را دارا می باشد.

طيور

IRAN

-
- ۱- وجود برخی از نژادهای بومی ایرانی مثل مرغ مرندی ، مرغ لاری و گردن لخت مازندران
 - ۲- وجود برخی از نژادهای غیر صنعتی خارجی که بومی ایران شده اند .
 - ۳- امکان پرورش در تمام نقاط کشور بصورت سنتی
 - ۴- مقاوم به بیماری های طیور صنعتی
 - ۵- تنوع طیور غیر صنعتی از قبیل بوقلمون ، بلدرچین ، اردک و... در کشور
 - ۵- پراکنش در کل کشور

زنبور عسل

-
- ۱- وجود مناطق کوهستانی بکر و دست نخورده در کشور
 - ۲- وجود نژاد بومی زنبور ایرانی
 - ۳- امکان تولید در کنار مزارع ارگانیک زراعی و باغی
 - ۴- سابقه و تجربه طولانی پرورش در بعضی از مناطق کشور

چالش ها و موانع تولید محصولات دامی

ارگانیک

چالش های زیر ساختی

- فقدان استانداردهای جامع ملی در تولید محصولات دامی ارگانیک
- هزینه بالای موسسات ممیزی و گواهی کننده محصول (ملی و بین المللی)
- عدم وجود جایگزین های تایید شده برای داروهای شیمیایی و آنتی بیوتیک ها
- عدم دسترس به نهاده های ارگانیک (علوفه ، غلات و مکمل های معدنی و ویتامینی)
- عدم وجود مراتع قابل استفاده در دام های سنگین
- کم بودن تولید در دام های بومی به دلیل عدم توجه به اصلاح نژاد آنها
- عدم وجود زنجیره تامین و تولید ارگانیک در کشور
- بسته بندی و برچسب گذاری نامناسب

چالش های اقتصادی

-
- کمبود سرمایه و مشکلات اقتصادی تولید کنندگان در دوره گذار به ارگانیک
 - عدم بازار مناسب و مطمئن برای محصولات ارگانیک
 - عدم اطمینان تولیدکنندگان از سوددهی تولید
 - گران بودن محصولات ارگانیک و عدم استقبال عمومی خرید آن
 - تغییرات روزانه قیمت ها و قوانین
 - عدم هماهنگی بین تولید کنندگان نهاده ها و پرورش دهندگان

چالش های مدیریتی و فنی

-
- عدم وجود دانش کافی در زمینه فرآیند تولید و الزامات آن
 - پایین بودن سطح سواد تولید کنندگان محصولات دامی
 - عدم تعیین اولویت های تولید محصولات دامی ارگانیک توسط کارشناسان
 - وجود مشکلات مرتبط با اجرای استاندارد آسایش حیوان
 - عدم دسترسی به فن آوری های روز
 - کمبود نیروی انسانی ماهر و دوره دیده

چالش های اجتماعی

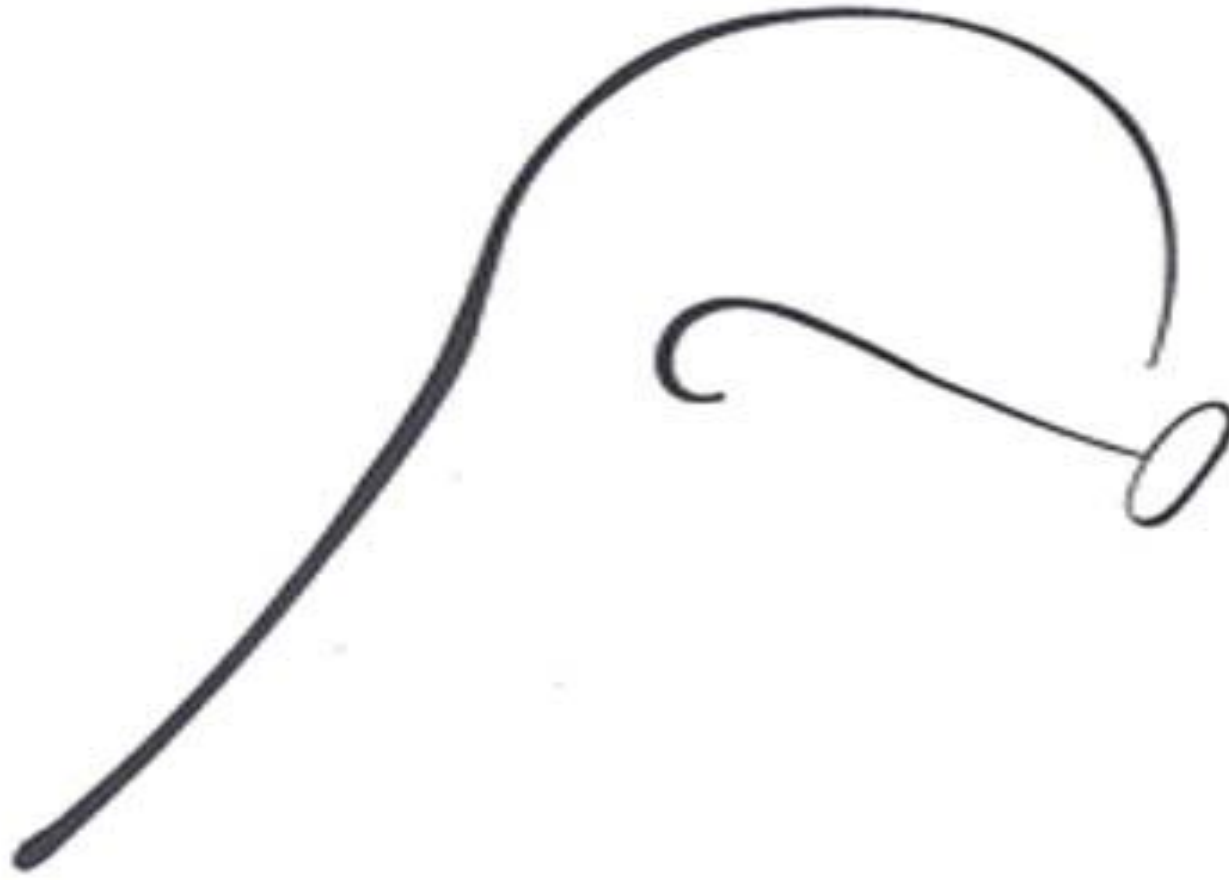
- عدم اعتماد جامعه به کیفیت محصولات ارگانیک
- مشکل مربوط به تغییر عادت تولید کنندگان در روش تولید
- عدم اطلاع جامعه از تعاریف مربوط به محصول سالم و ارگانیک
- عدم آگاهی جامعه از مضرات بقایای شیمیایی و دارویی در محصولات کشاورزی و

دامی

چالش های حمایتی

- عدم پیگیری اجرای قانون برنامه توسعه توسط ارگان های اجرایی مسول
- ناکافی بودن دوره های آموزشی و ترویجی برای معرفی این روش تولید
- توجه بیشتر دولت به افزایش کمی تولید جهت رسیدن به اهداف خودکفایی
- حمایت ناکافی دولت از تولید کنندگان پیشرو
- کنترل نامناسب در مرزها و اجرای قرنطینه و شیوع بیماری های همه گیر
- عدم حمایت از پژوهش های مربوط به پرورش دام به روش ارگانیک
- وجود شبکه دلالان در امر توزیع محصولات و تمایل به توزیع به صورت فله ای

Be the change you want to see in the world

حمایش تولید با مشارکت مردم
سال ۱۳۹۲

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

معاونت علمی و فناوری
شبکه دانش کشاورزی

سلسله برنامه‌های ویدیو کنفرانس انتقال دانش به‌روز در گستره ملی بخش کشاورزی

عنوان سخنرانی

تولید محصولات دامی ارگانیک در ایران (فرصت‌ها و چالش‌ها)

سخنران:

دکتر حسین منافی راثی

عضو هیأت علمی موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

تاریخ و زمان ارائه

۲۷ شهریور ماه ۱۴۰۳ - ساعت ۱۱:۳۰